

Zápis z kulatého stolu na téma:

Možnosti a omezení využití potenciálu obnovitelných zdrojů energie (OZE) v ČR

Datum konání: 18.2.2004

Zúčastnění: Dle prezenční listiny

Průběh jednání:

Úvodní slovo:

Ing. Miroslav Hájek uvedl komplexně problematiku danou legislativním rámcem – směrnicemi EC, českým zákonem, který se snaží upravit i podporu tepla z OZE dále vyzval ke spoluúčasti na přípravě dokumentu pro konferenci v Bonnu, v jejímž řídicím výboru zasedá, na této konferenci by měl, kromě politické deklarace, vzniknout též akční plán pro další rozvoj OZE;

Prezentace výsledků projektu:

Ing. Motlík shrnul výsledky ověřování potenciálu OZE v ČR (viz informační dvoulist).
Ing. J. Zeman a Ing. M. Malý představili metodiku tvorby nákladových křivek a ověření ekonomické proveditelnosti cíle výroby elektřiny z OZE v roce 2010.

Následně moderátor uvedl diskusní část, kde v její první části účastníci diskutovali překážky stojící v cestě rozvoji OZE a to ve čtyřech kategoriích (viz tabulka níže). Ve druhé části diskuse se účastníci snažili nalézt či alespoň naznačit možná východiska pro odstraňování těchto překážek.

Vybrané diskusní příspěvky:

- ❑ K problematice spoluspalování bylo uvedeno, že cca 15 fluidních kotlů v ČR je schopno spoluspalovat biomasu do max. 20% hmotnostního objemu. Tímto způsobem lze naplnit ročně maximálně cca 300 – 400 GWh, tj maximálně 20% nové výroby elektřiny z OZE do roku 2010;
- ❑ doporučení pro pokračování v projektu – nastavení linií scénářů pro naplnění potenciálu – vysoký technologický pokrok; stanovení bilančního modelu do roku 2050; otázkou je, bude-li umožněno pěstování biomasy ve velkém;
- ❑ polovina 90. let přinesla velké nadšení pro OZE, které bylo do značné míry nenaplněné – stále založeno na dotačních titulech, které se mění s politickými preferencemi, možnostmi a nejsou stabilní (koncepční);
- ❑ varianty Státní energetické koncepce představené oběma „protistranami“ se od sebe mnohde neliší, je zde příležitost pro společnou práci MPO i MŽP;
- ❑ šance pro OZE je v lokální či částečné soběstačnosti, bylo by třeba prosadit koncepci regionální míry energetické soběstačnosti založené na využívání OZE;
- ❑ důležitý je názor a postoj MZe, podle dosavadního vývoje spatřují v energetické biomase jeden z možných trendů vývoje;

- ❑ námitka, že v potenciálu není dostatečně zohledněno využití nových technologií (vč. Stirlingových motorů) a také, že se neprojevil potenciál pasivní sluneční energie – ze strany zpracovatele SEK bylo zodpovězeno, že tento potenciál byl zohledněn na straně úspor energie; v případě technologií bylo v preambuli uvedeno, že řešení vychází „ze stávajícího stavu poznání a znalostí“ a tudíž i technický potenciál OZE může do budoucna růst;
- ❑ biomasa by měla být především obnovitelnou surovinou, třebaže v současnosti je její úloha spatřována zejména coby paliva nahrazujícího zčásti fosilní zdroje;
- ❑ problémy rozvoje technologií OZE je nutno spatřovat zejména v oblasti politické, strategické či organizační, technicky lze vyřešit takřka vše;
- ❑ vícekritériální pohled by měl v současnosti velmi cíleně uvažovat environmentální kritéria, tj. strategická kritéria a také náklady na snižování emisí skleníkových plynů;

Základní možnosti řešení spočívají zejména v:

- ❑ vyvolání změny politických (společenských) preferencí
- ❑ vytváření ekonomických podmínek (relativní poměr cen, resp. nákladů) prostřednictvím internalizace externalit (daňová reforma), uvážením více kritérií (náklady na redukci CO₂) atd.
- ❑ koncepční práci a praktické naplňování úkolů a opatření v SEK, ÚEK apod. s vazbou na modifikaci územního plánování apod.
- ❑ koordinace a spolupráce ministerstev (MPO, MŽP, MZe, MMR...) a veřejné správy obecně
- ❑ zodpovědný a objektivní přístup úřadů k odvětví OZE
- ❑ vzít do úvahy veškeré dostupné podklady při tvorbě cen pro elektřinu z OZE

Závěry

Účastníci shledali kulatý stůl užitečným z hlediska možností konfrontace a diskuse názorů a postojů. Předpokládá se pokračování této diskuse v návaznosti na schválenou Státní energetickou koncepci souvislosti s přípravou české účasti na světové konferenci o OZE v Bonnu a projednáváním zákona o OZE v Parlamentu ČR. Termín dalšího kulatého stolu se předpokládá v polovině května 2004.

Tabulka identifikace překážek

stabilita podnikatelského prostředí	administrativní a technické překážky	rozpory s ostatními aspekty udržitelného rozvoje	překážky ekonomického charakteru
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj založený na dotacích – nestabilní základ • Energetické projekty nutno plánovat na 20-30 let, vč. zajištění dostupnosti zdroje (biomasy) <p><i>Diskuse případných důsledků nového zákona</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Investiční jistota pro podnikatele v oblasti využívání OZE • Rovnost, resp. nerovnost podmínek pro podnikání v dílčích oblastech • Možnost omezení inst. výkon pro spalování v kombinaci s účinností • Dynamika vývoje podle ERÚ - roční fluktuace ceny 	<ul style="list-style-type: none"> • Politická volba priorit • Koordinace ministerstev • Chybí implementace SEK, ÚEK a dalších koncepčních dokumentů, není zpětná vazba opatření; vazba na územní plán • Procedura schvalování realizace projektů • Spoluspalování- ve stávajících kotlích téměř bez překážek, naopak okamžikou distorzí na trhu biomasy znesnadňují vstup dalším • OZE vyžadují jiný přístup, jiný systém, změnu energetické infrastruktury • Střet s památkovou péčí • geoterm.energie – neúměrné poplatky • střet MVE a povodí • VěE a požadavek osvětlení pro bezp.leteckého provozu • chybí koncepce umístování staveb – obtížný proces změny územního plánu - potřeba modifikace stavebního zákona? 	<ul style="list-style-type: none"> • překážky pěstování biomasy neúměrnými požadavky ze strany ochrany přírody – častá záměna druhů nebezpečných a zemědělských plodin (šřovík nelze zaměňovat s bolševníkem) • biomasa především jako surovina • je-li správný předpoklad, že dlouhodobě udržitelné množství antropogenního CO₂ je cca 1,7 t na osobu, pak je prioritou energetiky založené na OZE zřejmá • střet s krajinným rázem, zejm. VěE a vliv na ŽP u jejich doprovodných staveb 	<ul style="list-style-type: none"> • velmi pomalá a nedostatečná internalizace externalit (odložené zavedení energet.daní) • pro vzájemné porovnání vhodné uvážit náklady na snižování emisí GHG • použití vícekriteriálního hodnocení a CBA (cost benefit analýzy) při hodnocení • technické a ekonomické podmínky umožní realizaci pouze určitého množství projektů v daném čase – finanční zdroje si navíc budou konkurovat s opatřeními úspor energie (teoreticky rozhoduje rentabilita uspořené/vyrobené kilowatthodiny) • obchodování s emisemi CO₂ v ČR k rozvoji OZE nepovede – Národní alokační plán spíše povolí více emisí; o projekty JI není zájem • v turbulentní době nutno hovořit o vývoj relativních (rozdílů) cen energií (substitutů) • velké ekonomické distorze jsou způsobeny nerovnoměr.zdaněním – např.nezdanění mezinár.letecké a vodní dopravy • globální ekonomické toky jsou založené na exploataci přírodních zdrojů a nesledují udržitelný rozvoj